

VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBOS VADOVUI
Jonui Miliui

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRUI
Valentinui Mazuroniui

SEIMO APLINKOS APSAUGOS KOMITETO PIRMININKUI
Algimantui Salamakinui

Vilnius, 2014-03-18

KREIPIMASIS DĖL AFRIKINIO KIAULIŲ MARO PREVENCIJOS ŠERNŲ POPULIACIJOJE PRIEMONIŲ

Lietuvos nevyriausybinių gamtosauginių organizacijų vardu kreipiamės į Jus siekdami paraginti atsisakyti kai kurių planuojamų bei vykdomų Gamtai žalingų afrikinio kiaulių maro prevencijos šernų populiacijoje priemonių ir siūlydami, vertinant ilgalaikę perspektyvą, siekti šernų šėrimo ir viliojimo draudimo ar ribojimo kaip esminės šernų populiacijos sureguliuavimo priemonės.

1. Raginame atsisakyti tvoros pasienyje su Baltarusija idėjos, įvertinti didelius miškų masyvus atskiriančių tvorų būsimą poveikį žvėrių populiacijoms ir ieškoti mažiausiai žalingų sprendimų. Pasienio tvoros efektyvumu suabejojo ir finansavimui nepritarė Europos Sąjunga. Mūsų nuomone, pasienio tvora padarytų didelę žalą Gamtai, kartu neužtikrindama, kad maro virusas neplis. Be to, šis gamtai žalingas ir afrikinio kiaulių maro kontekste neefektyvus metodas yra brangiai kainuojantis lėšų švaistymas Lietuvos mokesčių mokėtojų sąskaita.

Tvora Baltarusijos pasienyje atkirstų natūralius kanopinių žvėrių bei stambiųjų plėšrūnų migracijos kelius. Ilgainiui tai paveiktų atskirų rūšių populiacijų gausumą, paplitimą bei genetinę įvairovę. Norime pabrėžti, kad dirbtinis barjeras keltų grėsmę ir taip negausiai Lietuvoje ir Europoje saugomai lūšių populiacijai. Taip pat jis gali neigiamai veikti prioritetinės europinės svarbos rūšies vilko populiaciją. Tvora nutrauktų minėtų rūšių atskirų populiacijų susisiekimą. Pabrėžiame, kad laukinių gyvūnų populiacijos, esančios Lietuvos teritorijoje, yra šalies turtas, kurio išsaugojimas ne mažiau svarbus už kiaulių kompleksų saugumą.

Neigiamą poveikį stambiųjų plėšrūnų bei kanopinių žvėrių populiacijoms gali daryti ir didelius miškų masyvus atkertančios tvoros, todėl planuojant tokių tvorų statybą ir parenkant joms vietą raginame įvertinti jų poveikį tiek stambiesiems plėšrūnams, tiek kitoms žinduolių rūšims ir siekti išvengti jų daromos žalos.

2. Raginame atsisakyti šernų medžioklės gamtiniuose rezervatuose, grąžinti medžioklės ir lankymosi apribojimus zoologiniuose ir ornitologiniuose draustiniuose. Medžioklė iš esmės prieštarauja rezervatų steigimo tikslams ir iškreipia šių griežtai saugomų teritorijų kaip neliečiamų gamtos kampelių sampratą. Apribojimai medžioti ornitologiniuose draustiniuose ir lankytis zoologiniuose ir ornitologiniuose draustiniuose yra būtini, kad saugomos paukščių ir gyvūnų rūšys būtų netrikdomos jauniklių auginimo metu. Manome, kad nusižengti šiems ribojimams galima tik aptikus maro židinių šalia draustinio, bet ne prevencijos tikslais. Siekiant, kad šernų populiacija rezervatuose ir zoologiniuose bei ornitologiniuose draustiniuose nebūtų didelė, reikalingas draudimas šerti ir vilioti pašarais šernus tiek draustinių teritorijoje, tiek pakankamai plačioje zonoje aplink rezervatus ir draustinius. Negaunant pašarų ir sumažėjus šernų populiacijai aplinkinėse teritorijose, šernų sumažėtų ir rezervatuose bei draustiniuose.

3. **Raginame peržiūrėti šernų populiacijos išmedžiojimo strategiją ir ją švelninti** remiantis Europos Komisijos paruoštomis Afrikinio kiaulių maro laukinių kiaulių populiacijoje stebėsenos ir kontrolės rekomendacijomis (http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/controlmeasures/docs/sanco_7138_2013_asf_wb_en.pdf) ir Europos Sąjungos Tarybos direktyva 2002/60/EB (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2002L0060:20080903:LT:PDF>). Įsigilinę į šiuos dokumentus ir kitą mums prieinamą informaciją dabartinę Lietuvoje pasirinktą naikinimo strategiją laikome neadekvačia. Šernų populiacijos sumažinimas iki 10 proc. ir visiškas išnaikinimas šešiuose rajonuose, mūsų nuomone, yra pernelyg drastiškas ir išimtinai orientuotas tik į stambaus kiaulių ūkio interesų gynimą. Raginame drausti medžioti jaunikius vedžiojančias šernas, nenaikinti aptvaruose laikomų šernų ten, kur nenaikinamos kiaulės.

4. **Siekiant šernų populiacijos sumažėjimo raginame uždrausti arba apriboti šernų šėrimą ir viliojimą pašarais.** Šernų populiacijos gausa yra tiesiogiai susijusi su jų šėrimu. Dėl gausaus šernų šėrimo viliojant prie medžioklės bokštelių jų vislumas yra labai padidėjęs, todėl siekiant stabilaus šernų populiacijos sumažinimo yra būtinas jų šėrimo ribojimas arba draudimas. Šernų šėrimo draudimas yra viena iš Europos Komisijos rekomendacijų nustačius afrikinio kiaulių maro virusą. Šiuo metu medžioklės tikslais Lietuvoje daroma priešingai – viliojimas pašarais dar labiau skatinamas, taip tuo pačiu metu populiacija yra ir mažinama, ir didinama, nes didinamas jos vislumas. Mes raginame nutraukti šį gausinimo ir naikinimo ratą ir smarkiai apriboti arba uždrausti šernų šėrimą ir viliojimą pašarais dabar, kad šernų populiacija jau yra smarkiai sumažinta suintensyvintomis medžioklėmis, ir stebėti, kaip toliau populiacijos dydis kės veikiamas natūralių gamtinių sąlygų. Manome, kad tokiu būdu galima pasiekti ilgalaikio ir stabilaus populiacijos sumažinimo nesiimant brutalaus naikinimo.

Lietuvos žaliųjų judėjimas

Vilniaus Pilaitės bendruomenė

Lietuvos gamtos fondas

VšĮ Baltijos aplinkos forumas

Susivienijimas Žali.lt

GAA „Baltijos vilkas“

Lietuvos ornitologų draugija

VšĮ "DVI Darna vystymo iniciatyvos"

Asociacija „Už gyvūnų teises“